

Mennta- og barnamálaráðuneyti
Borgartúni 33
105 Reykjavík

Reykjavík 21. nóvember 2025

2511014SA VRB/fs
Málalýkill: 00.64

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum (miðlægur nemendagrunnur), mál nr. S-227/2025

Vísað er til tilkynningar í samráðsgátt, dags. 14. nóvember sl., þar sem óskað er eftir umsögnum um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum (miðlægur nemendagrunnur).

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á lögum um Miðstöð menntunar og skólaþjónustu, lögum um leikskóla, lögum um grunnskóla og lögum um framhaldsskóla. Lagðar eru til breytingar sem kveða á um starfrækslu miðlægs nemendagrunns fyrir leik-, grunn- og framhaldsskóla.

Afstaða Sambandsins

Sambandið gerir athugasemd við stuttan umsagnarfrest við frumvarpsdrögin en um er að ræða veigamiklar breytingar á starfsumhverfi og verklagi skóla og nauðsynlegt að vanda vel til verka við undirbúning málsins. Hér að neðan eru athugasemdir Sambandsins við efni frumvarpsdraganna.

Orða- og hugtakanotkun

Í breytingum á lögum um leikskóla nr. 90/2008 kemur fram að hvert sveitarfélag „beri ábyrgð“ á innritun barna í leikskóla. Í reynd eru það forsjáraðilar sem bera ábyrgð á innritun barna þrátt fyrir að sveitarfélagið annist framkvæmdina. Orðalagið samræmist ekki fyrirhuguðum breytingum á 5. gr. laga um grunnskóla nr. 91/2008.

Í frumvarpinu kemur auk þess fram að Miðstöð menntunar og skólaþjónustu geti annast „umsýslu“ með innritun í leik-, grunn- og framaldsskóla. Ekki er ljóst hvað átt er við með „umsýslu“ í þessum skilningi og nauðsynlegt er að skýra það betur.

Leikskólar

Rekstur leikskóla er ekki lögskylt verkefni sveitarfélaga og því ekki forsvaranlegt að að leggja þær skyldur á sveitarfélög sem frumvarpið kveður á um vegna þeirra. Sambandið óskar eftir því að fyrirhugaðar breytingar nái ekki til leikskólanna að svo stöddu og frekari undirbúningur að samræmdu kerfi allra skólastiga verði áfram í þróun. Þá skiptir höfuðmáli að gott samráð sé við sveitarfélögin í þeirri vinnu.

Söfnun persónuupplýsinga

Í frumvarpinu kemur fram að í grunninn sé heimilt að skrá persónuupplýsingar um börn og nemendur, m.a. heilbrigðisupplýsingar og upplýsingar um félagslegar aðstæður. Þar kemur auk þess fram að skylt sé að skrá persónuupplýsingar um

kennara og starfsfólk. Aðrar upplýsingar er svo heimilt að skrá að því marki sem er nauðsynlegt til að ná tilgangi laganna og reglugerðar sem ráðherra skal setja.

Meginreglur um vinnslu persónuupplýsinga eru tilgreindar í 8. gr. laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga nr. 90/2018. Þar kemur fram í 2. tölul. að upplýsingarnar þurfa að vera fengnar í skýrt tilgreindum, lögmætum og málefnalegum tilgangi. Þar kemur auk þess fram í 3. tölul. að upplýsingar þurfa að vera nægilegar, viðeigandi og ekki umfram það sem nauðsynlegt er miðað við tilgang vinnslunnar.

Frumvarpið felur í sér umfangsmikla söfnun persónuupplýsinga, m.a. viðkvæmra persónuupplýsinga, um bæði starfsfólk skóla og börn. Að mati Sambandsins er ekki ljóst hver tilgangur miðlægs gagnagrunns er og hvers vegna þörf sé á þeirri söfnun persónuupplýsinga sem gert er ráð fyrir. Auk þess bendir Sambandið á að persónuupplýsingar barna njóta sérstakrar verndar, þar sem þau kunna að vera síður meðvituð um áhættu, afleiðingar og réttindi sín í tengslum við meðferð þeirra.

Vanda þarf vel til verka við gerð vinnslusamninga milli Miðstöðvar menntunar og skólaþjónustu og sveitarfélaganna þar sem ábyrgð og skyldur eru skýrlega tilgreindar og nánar útlistað um eðli og tilgang vinnslunnar. Auk þess er brýnt að reglugerð ráðherra skv. 7. mgr. 2. gr. frumvarpsdraganna liggi fyrir sem allra fyrst.

Áhrif á fjárhag sveitarfélaga

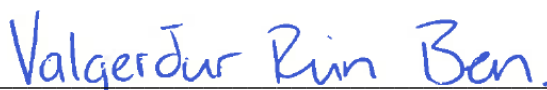
Samkvæmt upplýsingum frá mennta- og barnamálaráðuneytinu telur ráðuneytið að frumvarpið muni ekki hafa í för með sér aukinn kostnað fyrir sveitarfélögin. Sambandið getur ekki tekið undir það mat enda er ljóst að innleiðing gagnagrunnsins mun a.m.k. hafa þau áhrif að sveitarfélög þurfa að samþætta eigin kerfi við gagnagrunninn með tilheyrandi kostnaði auk þess sem innleiðingin mun fela í sér umtalsverða vinnu starfsfólk við breytingar á verklagi og innleiðingu kerfisins. Sambandið óskar eftir því að ráðuneytið meti sérstaklega hver áhrifin verði á fjárhag sveitarfélaga líkt og því ber skylda til skv. 129. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011.

Að lokum

Sambandið óskar eftir því að frumvarpið verði endurskoðað með tilliti til ofangreindra atriða og lýsir sig reiðubúið til samráðs um frekari útfærslu.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Valgerður Rún Benediksdóttir
yfirlögfræðingur